

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Plan van Aanpak Arbeidsmigratie
Portefeuillehouder : Wethouder Walder,
Voorstelnummer : 2023-424
Datum B en W besluit : 6-06-2023
Team : DEV-PRO

Inleiding

Aanleiding

Deventer is een aantrekkelijke stad voor arbeidsmigranten vanwege het gunstige (goedkope) woonklimaat. In en om Deventer is volop werkgelegenheid. In Deventer wonen naar schatting zo'n 5.000 arbeidsmigranten. Naar verwachting zal dit aantal in de toekomst alleen maar toenemen omdat onze economie ook een steeds grotere behoefte heeft aan arbeidsmigranten. De huidige leefomstandigheden van deze mensen zijn vaak slecht. Ze zijn vaak het slachtoffer van criminele netwerken die achter een moderne vorm van uitbuiting zitten. In wijken waar nu veel arbeidsmigranten wonen, wordt veel overlast ervaren door de wijze waarop arbeidsmigranten worden gehuisvest. Deze situatie willen we veranderen voor zowel arbeidsmigranten als wijkbewoners.

Proces

De raad heeft, bij motie 2.1 'Onderhuur en Ondernijning, ter raadsvergadering 10 november 2021, het college opgedragen:

1. Tot een sluitend Plan van Aanpak te komen met betrekking tot:
 - a. de visie op het huisvesten van arbeidsmigranten,
 - b. de aanpak van malafide uitzendbureaus en hiertoe nadere instrumenten te ontwikkelen,
 - c. een onderzoek of de wet 'Goed verhuurderschap' ingezet kan worden bij misstanden met betrekking tot onderverhuur.
2. De uitkomst voor de behandeling van de Voorjaarsnota 2022 ter informatie aan de raad voor te leggen, met een inschatting van de kosten en beoordeling of de huidige middelen voldoende zijn voor de uitvoering. Dan wel, voor de behandeling van de Voorjaarsnota 2022, met een aanvullend voorstel aan de raad te komen.

BMC rapport 'Bouwstenen voor de aanpak van arbeidsmigratie in Deventer'

Als eerste stap op weg naar een Plan van Aanpak is in het voorjaar van 2022 het onderzoeksrapport Bouwstenen voor de aanpak van arbeidsmigratie in Deventer opgesteld. Het rapport bevat een analyse van de huidige situatie en ambitieniveaus/bouwstenen voor een Plan van Aanpak.

In dit Plan van Aanpak werken we de ambities van de raad uit, maar spreken we niet langer meer over ambitieniveaus en bouwstenen. De ambitie om te komen tot fatsoenlijke huisvesting voor arbeidsmigranten vertalen we naar drie doelen, namelijk het realiseren van passende huisvesting voor de groep short-stay arbeidsmigranten, structureel toezicht & handhaving inzetten om excessen aan te pakken en meer zicht krijgen op arbeidsmigranten.

Raadsvoorstel

1. Het plan van aanpak Arbeidsmigratie vast te stellen
2. Ter uitvoering van het plan van aanpak middelen beschikbaar te stellen voor extra personele capaciteit: 1 fte toezichthouder, 0,3 fte handavingsjurist, 0,33 fte coördinator Arbeidsmigratie
3. De financiële consequenties als gevolg van de extra personele capaciteit mee te nemen bij de integrale afweging bij de voorjaarsnota 2023

Kern raadsvoorstel

Dit Plan van Aanpak Arbeidsmigratie is een integraal en gebiedsgericht plan. Het biedt een visie op het huisvesten van arbeidsmigranten en de aanpak van malafide uitzendbureaus. Voor een integrale uitvoering is extra personele capaciteit nodig. We vragen de raad om het Plan van Aanpak vast te stellen en budget beschikbaar stellen voor de uitvoering.

Beoogd resultaat

Met deze aanpak verbetert de positie van arbeidsmigranten in Deventer waardoor ook de leefbaarheid in wijken verbetert: wanneer arbeidsmigranten meer deel uit gaan maken van de Deventer samenleving en kunnen wonen op fatsoenlijke huisvestingslocaties, zal de overlast afnemen die wordt ervaren door illegale huisvesting van arbeidsmigranten.

Met een integrale en gebiedsgerichte aanpak hebben we de volgende doelstellingen:

Legale huisvestingsmogelijkheden realiseren voor shortstay groep arbeidsmigranten

Illegale kamerverhuur ontstaat onder meer door schaarste aan geschikte huisvesting voor de groep short-stay arbeidsmigranten. Daarom gaan we ook samen met marktpartijen nieuwe huisvestingsmogelijkheden bekijken voor arbeidsmigranten in de gemeente Deventer en in de regio.

Excessen in de kamerverhuur tegengaan

Excessen in kamerverhuur bestrijden we actief door malafide uitzendbureaus en pandeigenaren, die illegale huisvesting bieden aan arbeidsmigranten, juridisch stevig aan te pakken. Illegale huisvesting in wijken veroorzaakt momenteel veel overlast. Wanneer illegale huisvesting verdwijnt, verdwijnt ook de daarmee gepaard gaande overlast uit wijken en verbetert de leefbaarheid.

Beter zicht krijgen op arbeidsmigranten

We krijgen beter zicht op de groep arbeidsmigranten waardoor arbeidsmigranten betere voorlichting kunnen krijgen over hun rechten en plichten in Deventer. We gaan nauwer in contact komen met arbeidsmigranten om hen beter te leren kennen. Daardoor komen we te weten wat arbeidsmigranten nodig hebben, onder meer op het gebied van zorg & welzijn. Door beter zicht op en contact met arbeidsmigranten komen ook hun kinderen beter in beeld.

Kader

Gemeente Deventer:

Motie 2.1 Onderverhuur en Ondermijning (november 2021)

Raadsmededeling 2022-219 dd 07-03-2022 Goede huisvesting arbeidsmigranten en leefbare wijken

Raadsmededeling 2022-872 dd 01-11-2022 Huisvesting Arbeidsmigranten en leefbare wijken

Rijksoverheid:

Invoering Verplichte certificering van uitzendbureaus (certificering verplicht per 1 januari 2025, ministerraad is akkoord met wetsvoorstel, wetsvoorstel is voor advies naar de Raad van State gezonden)

Wet Goed Verhuurderschap: de inwerkingtreding van de wet wordt voorzien op 1 juli 2023 (aangenomen door de Tweede Kamer op 7 maart 2023 en door de Eerste Kamer om 23 maart 2023)

Programma Een Thuis voor Iedereen (in uitvoering)

Argumenten ten behoeve van de raad

Argumenten voor:

1.1 De raad heeft het college opgedragen met een sluitend plan van aanpak te komen.

2.1. Door structurele middelen toe te kennen voor toezicht & handhaving voldoen we deels aan de ambities van de raad, omdat we behouden wat we nu (tijdelijk) hebben, daarmee is 'de basis op orde'.

3.1 Om het ambitieniveau van de raad wat betreft een integrale aanpak te bereiken is centrale aansturing voor de uitvoering van dit Plan van Aanpak nodig. Een coördinator Arbeidsmigratie zorgt voor een gebiedsgerichte en integrale uitvoering van dit Plan van Aanpak en stuurt de taskforce Arbeidsmigratie aan. De coördinator is het aanspreekpunt voor bestuur, ambtelijk apparaat, ondernemers en partners in de wijken voor het onderwerp Arbeidsmigratie. De coördinator onderhoudt contacten met de Regio Stedendriehoek en de VNG.

Argumenten tegen:

1.1 Om te voldoen aan het hoogste ambitieniveau van de raad is méér capaciteit Toezicht & Handhaving nodig. We hebben varianten onderzocht waar 2fte of zelfs 3fte Toezicht & Handhaving kunnen worden ingezet. Daarmee zou vaker en sneller controles op illegale kamerverhuur kunnen worden uitgevoerd. Er zou zelfs informatiegestuurd gehandhaafd kunnen worden, zodat we overlast kunnen voorkomen. Deze varianten zijn echter veel kostbaarder.

2.1 Zonder centrale coördinatie is dit Plan van Aanpak onuitvoerbaar en dus worden de ambities van de raad (een integraal, toekomstbestendig plan in samenwerking met de regio) niet bereikt.

Betrokken partijen en participatie

Dit Plan van Aanpak is in de onderzoeksfase opgesteld in samenwerking met:

- professionals in de wijk (interviews voorjaar 2022)
- gesprekken met wijkbewoners (voorjaar 2022)
- ambtelijke medewerkers die in hun werk veel te maken hebben met arbeidsmigranten (werksessie mei 2022)

In de consultatiesessie hebben twee bewoners ingesproken (december 2022)

Verder zijn bij het schrijven van dit plan betrokken geweest:

- programmamanagers Veiligheid, Economie en Wonen (afstemmingsoverleg), als mede een regiemanager
- beleidsadviseurs gemeente Deventer in een drietal strategische beraden op het gebied van Handhaving & Toezicht, het Sociaal Domein en Economie.
- programmamanager gemeente Apeldoorn

Bij de uitvoering van het Plan van Aanpak zullen betrokken zijn:

- partners in de wijken
- werkgevers
- gemeenten in de regio Stedendriehoek
- VNG Naleving
- deelnemers Landelijk Samenwerkingsconvenant Interventieteams

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van dit plan van aanpak verzoeken wij de extra personele capaciteit mee te nemen bij de integrale afweging bij de voorjaarsnota 2023 en daarbij middelen beschikbaar te stellen voor de jaren 2024 tot en met 2026:

a. ten behoeve van uitbreiding van 1 fte toezichthouder en 0,3

handhavingsjurist, na aftrek van reeds beschikbare middelen, voor het jaar 2024 38.000 euro, voor het jaar 2025 35.000 euro en voor het jaar 2026 36.000 euro beschikbaar te stellen met dekking uit de algemene middelen.

b. ten behoeve van het aanstellen van een coördinator arbeidsmigratie voor de jaren 2024, 2025 en 2026 33.660 euro beschikbaar te stellen met dekking uit de algemene middelen.

In de bijlage treft u een uitsplitsing per beleidsprogramma aan

Betrokkenheid raad

De raad is in twee sessies op 30 november 2022 en 14 januari 2023 geconsulteerd over dit rapport. De raad heeft zich uitgesproken over het ambitieniveau met bijbehorende bouwstenen dat de raad uitgewerkt wil zien. In het BMC-rapport gaat het om de volgende bouwstenen die horen bij het hoogste ambitieniveau 'Sturen op toekomstbestendigheid en samenwerken binnen de regio':

1. Leer van andere gemeenten
2. Verdiep kennis van de feitelijke situatie
3. Verbeter inschrijving Basis Registratie Personen
4. Borg dat bestemmingsplan, omgevingsplan, huisvestingsverordening één geheel vormen
5. Borg integrale samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie
6. Borg en versterk handhaving en hef excessen op
7. Realiseer samenwerking in de regio
8. Bed arbeidsmigratie in in alle relevante visies, plannen en verordeningen
9. Realiseer voldoende short- en midstay-verblijfs capaciteit
10. Vergroot weerbaarheid van arbeidsmigranten
11. Voeg arbeidsmigratie toe aan het thema leefbaarheid
12. Voer een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse uit.

In dit Plan van Aanpak werken we de ambities van de raad uit, maar spreken we niet langer meer over ambitieniveaus en bouwstenen. De ambitie om te komen tot fatsoenlijke huisvesting voor arbeidsmigranten vertalen we naar drie doelen, meer toezicht & handhaving inzetten om excessen aan te pakken, het realiseren van passende huisvesting voor de groep short-stay arbeidsmigranten en meer zicht krijgen op arbeidsmigranten.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

M.A. Kossen

R.C. König